

Signaaldetectie – Hoe herken je de signalen van geldzorgen en ga je het gesprek aan?

Lesgevershandleiding

Contents

Signaaldetectie – Hoe herken je de signalen van geldzorgen en ga je het gesprek aan?	1
1. Inleiding tot deze handleiding	2
2. Leerdoelen	2
3. Benodigdheden	2
4. Overzicht van deze sessie	3
Slide 1: Openingslide - blikvanger	4
Slide 2: inhoudstafel	4
Slide 3 - 5: Wat is de impact van geldstress op de werkvloer?	4
Slide 4: Wat is de rol van leidinggevendenden hierin?	Error! Bookmark not defined.
Slide 5 + 6 Hoe heken je de signalen?	Error! Bookmark not defined.
Slide 7 + 8 + 9 + 10 + 11: Hoe ga je het gesprek aan?	5
Slide 12: Wat kan je doen naast luisteren?	Error! Bookmark not defined.
Slide 13 + 14: Vragen en literatuurlijst	Error! Bookmark not defined.
5. Bijlagen	7

Colofon

© Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD), Thomas More 2024

Deze lesgevershandleiding is een uitgave van het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD) van Thomas More. Gelieve steeds volgende tekst op te nemen in de beginslide van uw sessie:

Dit materiaal werd ontwikkeld door het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD) van Thomas More. Meer info: <https://thomasmore.be/nl/expertisecentrum-budget-en-financieel-welzijn>

Niets uit deze handleiding en bijhorende PowerPoint mag zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD) verspreid of gebruikt worden uitgezonderd voor:

- het organiseren en geven van deze sessie aan uw medewerkers
- het organiseren en geven van deze sessie aan medewerkers van een bedrijf dat klant is bij u (wanneer u deze uitgave aankocht als dienstverlener) Bij de samenstelling van deze uitgave is uiterste zorgvuldigheid nagestreefd. Desondanks kan Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD) voor eventuele (druk)fouten en/of onvolledigheden geen aansprakelijkheid aanvaarden.

1. Inleiding tot deze handleiding

Deze handleiding is bestemd voor lesgevers die de *Signaaldetectie – Hoe herken je de signalen van geldzorgen en ga je het gesprek aan?* willen geven aan medewerkers. Je vindt hier al het materiaal dat je nodig hebt om deze sessie uit te voeren. Naast de PowerPoint die je apart ontving, vind je achtergrondinformatie, vraagsuggesties en relevante bijlagen.

De sessie behandelt wat geldzorgen zijn, hoe je deze kan herkennen het het gesprek met medewerkers hierover kunt aangaan. Deze handleiding is bedoeld voor een sessie van ongeveer één uur.

2. Leerdoelen

Na deze sessie weten de deelnemers:

- wat de impact van geldzorgen op de werkvloer zijn;
- hoe vaak geldzorgen voorkomen;
- welke rol leidinggevend en omkaderingspersoneel hierin kunnen spelen en waarom zij hiervoor goed geplaatst zijn;
- welke signalen kunnen wijzen op geldzorgen;
- hoe ze het gesprek kunnen aangaan met iemand met geldzorgen;
- wat ze - naast luisteren - verder nog kunnen doen wanneer ze bij iemand geldzorgen vermoeden.

3. Benodigdheden

- PowerPoint presentatie '*Signaaldetectie – Hoe herken je de signalen van geldzorgen en ga je het gesprek aan?*'
- Projector + luidsprekers
- Flyer 'signaalkaart' (zie bijlage **Error! Reference source not found.**)
- Flyer 'gespreksgids' (zie bijlage **Error! Reference source not found.**)
- Vragenlijst 'Evaluatie' (zie bijlage a)

4. Overzicht van deze sessie

Onderwerp	Slide
Inleiding: blikvanger en overzicht inhoud	1, 2
Impact van geldzorgen	3
Rol van leidinggevenden	4
Signalen van geldzorgen herkennen	5, 6
Gesprek aangaan over geldzorgen	7, 8, 9, 10, 11
Meer bieden dan een luisterend oor	12 ¹
Literatuurlijst	13

In deze handleiding vind je

- een korte toelichting van het doel van de slides;
- het nodige materiaal (onderstreept);
- de gebruikte methodieken;
- per slide de informatie die je als lesgever aan de deelnemers kan meegeven (*cursief*).

Uiteraard hoef je dit niet op dezelfde manier te verwoorden. Als een slide beschikt over animaties staat in de suggestie steeds [KLIK] om aan te geven wanneer je deze moet activeren.

Je vindt alle suggesties ook steeds in de notities van elke slide in de PowerPoint.

Tip: neem de presentatie vooraf goed door zodat je de animaties en volgordes kent.

---

¹ Deze slide bevat informatie die aangepast moet worden (aan jouw organisatie)

Slide 1: Openingslide - blikvanger

Open de sessie met een uitspraak die de aandacht trekt.

Suggestie: Vijf jaar. Zo lang duurt het gemiddeld voor iemand professionele hulp zoekt bij geldzorgen. Dat zijn vijf lange jaren waarin zorgen groter worden, problemen ernstiger, en de oplossing steeds verder weg lijkt. Dit heeft natuurlijk een grote impact op iemands privéleven. Maar we weten intussen dat mensen deze problemen ook meenemen naar het werk met heel wat gevolgen voor hun functioneren. Daarom is het belangrijk om te zorgen dat mensen die stap naar hulp eerder durven en kunnen zetten. Niet alleen voor je medewerkers, maar ook voor jouw organisatie! Hoe je dat doet, leg ik je vandaag uit.

Gelieve steeds volgende tekst op te nemen in de openingslide:

“Dit materiaal werd ontwikkeld door het Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn (CEBUD) van Thomas More. Meer info: <https://thomasmore.be/nl/expertisecentrum-budget-en-financieel-welzijn>”.

Slide 2: inhoudstafel

Licht de slide toe.

Suggestie:

In deze sessie leg ik jullie uit:

- *Wat de impact is van geldstress op de werkvloer?*
- *Wat de rol is van leidinggevenden hierin?*
- *Hoe je de signalen van geldstress kan herkennen?*
- *Wat je best doet als je deze signalen opmerkt?*

Slide 3 - 5: Wat is de impact van geldstress op de werkvloer?

Licht de impact toe aan de hand van de slide met animaties.

Suggestie:

Geldzorgen zijn het gevolg van een tekort aan financieel welzijn. Met financieel welzijn bedoelen we dat mensen zich gerust voelen over hun budget. We spreken van een goed financieel welzijn wanneer iemand al zijn rekeningen kan betalen, vertrouwen heeft in de toekomst en ook geld kan uitgeven aan plezierige dingen. Wanneer die dingen niet lukken, krijgen mensen vaak geldzorgen.

Hoewel geldzorgen op het eerste zicht iets uit de privésfeer lijken, hebben ze een behoorlijke invloed op de werkvloer. Vaak wordt gedacht dat vooral medewerkers met een lager inkomen geldzorgen hebben. Dit is echter niet het geval. Financieel welzijn hangt niet alleen af van hoeveel je verdient, maar ook van de uitgaven die je met dat inkomen moet doen, hoe je omgaat met je geld, hoe je je budget plant, hoe je spaart, hoe je schulden aflost, enzovoort. Dus ook mensen met een hoger inkomen kunnen geldzorgen ervaren. Misschien is er een grote verandering in hun levenssituatie, hebben zij een onverwachte uitgave, of maakten ze een verkeerde financiële beslissing. Daarom is financieel welzijn volgens ons een onmisbaar element in een sterk welzijnsbeleid.

[KLIK]

Langdurige geldzorgen kunnen leiden tot geldstress. Dit kan ook je vermogen om goede beslissingen te nemen verder aantasten. Omdat je zodanig bezig bent met je geldzorgen en met nadenken over hoe je het einde van de maand zal halen, is er minder ruimte voor andere zaken. Dit maakt dat mensen met geldstress soms

- *sneller en vaker afgeleid zijn;*
- *meer fouten maken;*
- *risico's verkeerd inschatten en deze vaker nemen;*
- *meer ongevallen hebben;*
- *iets vaker kortdurend afwezig zijn (zo'n zeven extra ziektedagen per jaar, blijkt uit Nederlands onderzoek);*
- *meer in de verleiding komen om fraude of diefstal te plegen.*

[KLIK]

Er zijn dus heel wat mogelijke gevolgen op het werk. Maar je denkt misschien bij jezelf 'onze medewerkers hebben geen geldstress want we krijgen hierover zelden vragen'. .....

Slide 7 + 8 + 9 + 10 + 11: Hoe ga je het gesprek aan?

Licht de slides met animaties toe. [KLIK] toont steeds een nieuwe gesprekstip. Toon de video en ga hierover in gesprek.

Suggestie:

Slide 7: *Nu je de signalen kan herkennen is de volgende vraag hoe je het gesprek kan aangaan.*

- *Een eerste stap is je eigen **terughoudendheid overwinnen**. Durf dus het gesprek aan te gaan. Geld is vaak een taboeonderwerp waar heel veel mensen liever niet over praten, en dat geldt misschien ook wel voor jou. Onthoud vooral dat het voor jou als leidinggevende misschien lastig is om dat gesprek te starten, maar dat het ook voor de collega in kwestie niet evident is. Zij voelen misschien schaamte of een zekere terughoudendheid om erover te beginnen. Sommigen vrezen ook dat dit gevolgen kan hebben voor hun job. Daarom is het echt belangrijk dat je als leidinggevende jezelf over die drempel zet en dat JIJ die eerste stap durft nemen om het gesprek aan te gaan. Maar als jij ervoor kan zorgen dat problemen sneller aan het licht komen, kan je de medewerker ook sneller bijstaan om de juiste hulp te vinden. En dat is toch mooi?*
- **Neem de persoon apart.**
Wanneer je klaar bent om het gesprek aan te gaan, is het belangrijk dat je de medewerker apart neemt. Geld is een gevoelig onderwerp en je wil vooral vermijden dat andere collega's dit gesprek kunnen horen. Doe dit wel op zo'n manier dat andere collega's zich geen vragen stellen. Heb je een vast wekelijks of maandelijks gesprek met de medewerker? Dan is dat het ideale moment om het thema aan te kaarten. Zo vermijd je dat de medewerker na het gesprek moet uitleggen aan zijn collega's waarom die plots bij jou moest komen.

Slide 10: *Nu jullie weten hoe je zo'n gesprek kan voeren, is het tijd om eens te testen of jullie goed hebben opgelet. Ik toon jullie zo meteen een video van een fictief gesprek tussen een*

leidinggevende en een medewerker. De bedoeling is dat jullie naar het fragment kijken met de tips van daarnet in je achterhoofd. Doet de leidinggevende het goed? Welke tips neemt ze (niet) mee?

5. Bijlagen

a) Vragenlijst 'Evaluatie'

Evaluatie 'Signaaldetectie'

Wat vond je van deze sessie als geheel?

1. Helemaal niet goed
2. Niet goed
3. Neutraal
4. Goed
5. Heel goed

Wat vond je van deze sessie?

	Helemaal niet eens	Niet eens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Ik vond de inhoud nuttig en zinvol	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb iets bijgeleerd wat ik nog niet eerder wist	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vond de uitleg begrijpbaar en duidelijk	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vond de uitleg en inhoud voldoende uitgebreid	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vond dat er voldoende ruimte was voor vragen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou collega-leidinggevenden aanraden deze sessie te volgen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik weet nu beter wat de signalen van geldzorgen zijn en hoe ik ze kan herkennen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik durf nu meer een gesprek aangaan met iemand waarbij ik geldzorgen vermoed	☐	☐	☐	☐	☐
Ik weet nu beter naar wie/waar ik kan doorverwijzen als ik geldzorgen vermoed	☐	☐	☐	☐	☐

Ik vond dat er iets ontbrak aan deze sessie.

1. Nee
2. Ja, namelijk _____

Wat geef je nog graag mee aan ons over deze sessie?